

Distansundervisningsmaterial om friluftsliv

Allemansrätten

Ge eleverna en uppgift där de lär sig om allemansrätten:

[Haltias distansskoluppgift om allemansrätten](#) (pdf).

Genom följande övning kan man repetera det man lärt sig: övningen görs via videochat. Bekanta dig först med allemansrätten med hjälp av [Haltias allemansrättsmaterial](#).

Tillåtet, kräver tillstånd eller förbjudet

Alla deltagare är i videochat-kontakt med läraren. Läraren säger påståenden gällande allemansrätten (välj en passlig mängd påståenden). Med allemansrätten menas alla människors möjlighet att använda naturen i Finland, oberoende av vem som äger och administrerar området. Om påståendet är sant, visa tummen upp. Om påståendet är falskt, visa tummen ner. Om saken får göras endast med tillstånd, visa med handen som om du ringde markägaren.

- Man får plocka bär och svamp i skogen. (Ja!)
- Man får bullra i naturen. (Nej, man får inte störa med oljud)
- Man får övernatta i tält. (Ja, kortvarigt, utanför gårdsplaner. I nationalparker endast på utmärkta platser.)
- Skräp kan slängas vart man vill. (Förbjudet)
- Man får bryta grenar från träd. (Förbjudet)
- Man får göra upp eld i naturen. (Inte utan tillstånd. Ja om man har markägarens tillstånd. I nationalparker på byggda eldplatser. Men aldrig när varning för skogsbrand råder.)
- Man får meta i sjöar. (Alla får meta och pilka, endast under 18-åringar får fiska med kastspö utan fisketillstånd.)
- Man får skida i skogen utanför skidspåren. (Ja!)
- Man får cykla i terrängen. (Ja, förutom på odlingsmarker; i nationalparker endast på vissa utmärkta leder.)
- Man får ta mossa och lavar från skogen. (Förbjudet)
- Man får chilla i naturen. (Ja!)
- Det är roligt att göra naturutfärder!

Kläder enligt väder

Ge eleverna som uppgift att titta på [YLE:s video](#) om att klä sig lager-på-lager i olika temperaturer.

Du kan läsa mera om flerskiktprincipen på Forststyrelsens [Friluftslivets ABC - sidor](#).

Ge därefter eleverna i uppdrag att välja passande kläder för en viss väderled och årstid, med tanken att man måste klara sig flera timmar utomhus.

Väderförhållandena kan vara till exempel:

- -18 grader, solsken
- -10 grader, snö
- 0 grader, töväder
- + 10 grader, hård vind, regnskurar
- + 22 grader, solsken
- Eller dagens väderprognos

Uppgiften kan förverkligas som en pappersdocka, så att eleven ritat sig själv och olika kläder att sätta på, i enlighet med flerskiktprincipen. Som inspiration kan man titta på det här materialet (på finska): [Pappersdocka](#) och [instruktioner](#) (pdf).

Den som inte vill rita, kan klippa ut bilder ur sportaffärers reklamer eller tidskrifter och göra ett bildkollage. Be eleverna att skicka en bild av pappersdockan eller bildkollaget.

Kläder enligt väder-uppgiften kan också göras som en del av följande uppgift om friluftsutrustning.

Friluftsutrustning

I friluftsutrustningsuppgiften får varje elev en utfärdsbeskrivning, med uppdraget att fundera på vad allt man behöver med sig på den beskrivna utfärden, och hur man ska klä sig med beaktande av väderlek, utfärdens längd och plats. [Ladda uppgiften här \(pdf\)](#).

Stormkök

Ge eleverna i uppgift att titta på [scouternas video](#) (på finska) om hur man sätter ihop och använder en Trangia.

Om elevens familj har en Trangia eller något annat stormkök, ge eleven i uppdrag att koka te eller kakao på stormköket utomhus, övervakad av en vuxen, och ta bilder av processen.

Utfärdsmat

Ge eleverna i uppdrag att planera och göra utfärdsmat:

Gör egen utfärdsmat. Planera nånting gott att ta med på en dagsutfärd. Du kan till exempel baka eller fylla en semla. Kom ihåg matens mångsidighet och att den ska vara lätt att ta med ut. Varm mat kan man sätta i en mättermos, om ni har en sådan hemma. Laga utfärdsmaten och gå ut och njut av den i naturen. Ta en bild av den färdiga portionen och dela den med din klass. Du kan också dela recept. Skriv kort om din erfarenhet av att laga utfärdsmaten. Vad lyckades speciellt bra? Vad kunde du ha gjort annorlunda? Hur smakade maten?

[Här kan du få idéer >](#)

Bygg en koja

Ge eleverna som uppgift att bygga en liten koja i skogen:

Bygg en miniatyrmodell av ett vindskydd, skärmskydd, en kåta eller en koja där du skulle kunna övernatta under en naturutfärd. Som byggnadsmaterial kan du använda kvistar, käppar, gräs eller annat naturmaterial, och kojans byggs ute i naturen. Kom ihåg att följa allemansrätten (alltså att man får ta bara lösa grenar, inte riva loss mossa eller lav från marken). Ta ett foto av kojans och skicka till läraren.

Karttecken och orientering

Testa din kunskap om karttecken, och spela [karttecken-Kahoot](#) med din klass.

Öva att rita en karta tillsammans. Be eleverna att rita följande karta med rätt karttecken och färger:

- I mitten av kartan finns en sjö, från sjön rinner en bäck mot sydost.
- På sjöns västra strand finns ett hus. En väg leder fram till huset från kartans nordvästra hörn.
- Runt sjön går en stig.
- Söder om sjön finns en backe.
- Norr om sjön finns ett kärr och öster om kärret en stor sten.

HALTIA

Ge sedan eleverna i uppdrag att själva rita en karta över den egna gården eller en park/skog i närheten. Använd riktiga karttecken. Med äldre elever kan man också använda skala.

På webbsidan www.koulukartalla.fi hittar du flera tips om hur man kan undervisa orientering. Vissa uppgifter kan anpassas till distansundervisning, till exempel "korkeuskäyräharjoitus" och "rastivälin kuvittaminen". Materialet finns bara på finska.

Utfärdsplanering

Ge eleverna som uppgift att planera en naturutfärd för sin familj:

Undersök naturutfärds mål till exempel på www.retkipaikka.fi. Öppna [Retkipaikkas kartvy](#) så ser du vilka utfärds mål som är närmast dig. Välj den mest intressanta platsen, och planera en utfärd dit för din familj. Tänk på hur ni tar er dit (gående, cyklande), utfärdsmaten, utrustningen, klädseln mm.

Skriv upp en plan, gör förberedelser och far iväg på utfärd. Du är själv utfärdsledare.

Dokumentera utfärden med bilder eller video, och skriv en utfärdsdagbok.

Svara i dagboken på följande frågor:

- Vilka saker på utfärden lyckades bra?
- Vad kunde ha gått bättre?
- Vad var intressant med platsen ni besökte?
- Hade ni passligt med mat, kläder och annan utrustning med er?
- Vad skulle du göra annorlunda på nästa utfärd?
- Hur kändes det att vara utfärdsplanerare/utfärdsledare?